JOHANNES EJERSTED:

ADONIRAM JUDSON

BIRMAS APOSTEL

KØBENHAVN
KIRKELIG FORENING FOR DEN INDRE MISSION
I DANMARK (THOR PONTOPPIDAN, SILOAM V.)
1907

Missions-Bibliothekets 2det Hefte.

JOHANNES EJERSTED:

ADONIRAM JUDSON

BIRMAS APOSTEL

MED EN INDLEDNING AF E. M.

KØBENHAVN
KIRKELIG FORENING FOR DEN INDRE MISSION I DANMARK
(THOR PONTOPPIDAN, SILOAM, V.).
1907

Kbhvn. F. — Missionstrykkeriet (ved J. Fischmann).

INDLEDNING.

De Tider er forbi, da Europæerne — naar Talen var om Amerika — lidt overlegent kunde trække paa Skuldrene og søge at slaa det „amerikanske“ saa at sige i Hartkorn med Humbug eller forlorne Sager. Nu kan nemlig enhver se, at Amerika, og her tænkes paa de Forenede Stater og Kanada, paa mange Omraader i den Grad er gaaet fremad og er bleven førende, at det „gamle“ Europa tit og ofte har ondt ved at følge med. Lad saa være, at man i „det fjerne Vesten“ — som da for Resten alle andre Steder — træffer meget, der er daarligt og forlorent, saa staar det dog fast, at den Blandingsbefolkning, man finder dér, og hvortil alle Europas Lande har ydet sit Kontingent, har gennemgaaet og stadig gennemgaar en saa storartet Udvikling baade i Haandens og Aandens Verden, at man i højeste Grad maa undres herover. Ikke blot i den tekniske og økonomiske Verden er Amerika for Tiden absolut dominerende, men ogsaa paa saa mange andre Omraader har de energiske Amerikanere forstaaet at hævde en Forgrundsplads blandt de førende Nationer.

Saaledes ogsaa hvad angaar en saa god og ypper-

lig Sag som vor Tids storartede Hedningemissionsarbejde. Maaske England og Skotland kan fremvise en større Skare af berømte Missionærskikkelser, og maaske tyske Missionsselskaber her og der har overgaaet de amerikanske i Udholdenhed og aandelig Dybde — saa er dét dog ubestrideligt, at de Kristne i Amerika allerede har faaet Lov til at udrette et omfattende og beundringsværdigt Arbejde ude paa Missionsmarken, og at dette Arbejde nu er i kraftig Vækst, takket være den Omstændighed, at den amerikanske kristne Ungdom i K. F. U. M. og K. og i Studenterverdenen har faaet Hjærte for Missionssagen og har sat den paa deres Program. Man tænke her paa Mænd som R. Wilder og J. Mott!

Ifølge Dennis gaves der Aar 1900 i de Forenede Stater og Kanada ikke mindre end 60 Missionsselskaber med 1735 mandlige Missionærer (deriblandt 173 Missionslæger) og 1187 kvindelige (deriblandt 122 Læger). Alle disse havde da over 1,200,000 Hedningekristne i Pleje. Den samlede Indtægt var omtrent 22 Millioner Kroner. — Og nu (1907) ere alle disse Tal endda stærkt forøgede.

Det er da ogsaa en statelig Række Missionærer, der er gaaet ud fra Nordamerika. Mænd som Bridgemann og Nevius i Kina, Hepburn og Verbech i Japan, Scudder i Sydindien samt flere andre hører sikkert med til Missionshistoriens bedste og første. Men den ypperste af alle de amerikanske Missionærer er vel nok Adoniram Judson, der blev Birmas Apostel. Af ham søger dette Hefte at give en kort Fremstilling.

E. M.

Adoniram Judson

— „Birmas Apostel“ — blev født i Boston i Massachusets den 9de August 1788. Hans Fader, der bar samme hebraiske Fornavn som Sønnen, var Præst for en kongregationalistisk Menighed og var en alvorligt troende Mand og en myndig Person.

Den lille Adoniram var et ualmindelig begavet Barn. Hans kæreste Opholdssted var Faderens Bibliothek. I Skolen var han meget dygtig og gjorde hurtige Fremskridt, saa det er forstaaeligt, at Faderen kunde sige: „Jeg venter, at Du bliver en stor Mand“.

Da Faderen senere blev forflyttet til Plymouth, blev Adoniram, der da var 16 Aar gammel, optaget i det derværende Brown-Institut, hvorfra han efter et 3-aarigt Ophold udgik med et glimrende Vidnesbyrd, men ogsaa med en brændende Ærgerrighed.

Hele Verden syntes nu at ligge ham aaben. At han maatte blive noget stort, var han paa det rene med; men hvilken Vej skulde han slaa ind paa, hvad skulde han vælge som sit Livsmaal? Det var det store Spørgsmaal.

Medens han nu gik og drømte stolte Drømme om Fremtiden, fik han ofte en Tanke, der gik i

samme Retning som det Ord, vor Herre Jesus en Gang sagde til sine Apostle i Kapernaum, da de paa Vejen til denne By havde talt med hverandre om, hvem der var den største: „Dersom nogen vil være den første, han skal være den sidste blandt alle og alles Tjener". Han begyndte saa smaat at ane lidt om den dybe Hemmelighed, aabenbaret i Jesus Kristus: at den er størst, som tjener bedst; at kun ved at give sig selv hen i Kærlighed, finder man sig selv; at kun den, som er rede til for Herrens og Evangeliets Skyld at sætte Livet til, skal frelse det. Han blev mindre i sine egne Tanker; men trods mange indre Kampe, førte det dog ikke til nogen Sejr i hans Liv, fordi det var i egen Kraft, han kæmpede. Han havde endnu ikke faaet Fodfæste paa Klippen. Da derfor Skylregnen faldt, og Floderne kom, og Vindene blæste — i Form af fransk Vantro og Fritænkeri, der paa den Tid begyndte at trænge ind i Landet — og slog imod det Hus, han saa smukt var begyndt at opbygge, da faldt det, og dets Fald var stort. Det var en ung, begavet Ven, han havde fundet sig, og som han saa op til og lod sig lede af, der blev det Redskab, hvorved Sjælefjenden førte ham til Fald. Adonirams Forældre sørgede og søgte paa forskellig Maade at hjælpe ham til Rette, men Vennen havde størst Indflydelse paa ham, og sammen med denne besluttede han sig endelig til at gaa den juridiske Vej. Da greb Gud ind, og han oplevede sin Damaskustime.

Paa en Rejse, Judson foretog sig, kom han en Aften til et Værtshus, hvor han vilde overnatte.

Han fik vel et Værelse, men det blev en urolig Nat. I Værelset ved Siden af laa der nemlig et Menneske og strides med Døden. Hele Natten hørte Judson med Gru paa den døendes Stønnen og Klagen, og han fik ikke Blund i sine Øjne. Uvilkaarlig spurgte han sig selv, om den døende nu ogsaa var beredt til at gaa bort. Ganske vist skammede han sig straks over at kunne huse en saadan Tanke: hvad vilde hans Ven sige til en saadan Barnagtighed? Men han kunde dog ikke blive Tanken kvit, og han maatte videre spørge sig selv: „Hvorledes vilde det gaa Dig, om Du skulde dø?“

Endelig blev det Morgen, og straks spurgte han til den syge. „Han er død“, blev der svaret. — „Kendte De ham?“ — „Ja“, lød det, og man nævnede Navnet paa hans Ven. Han stod som skrækslagen. „Død, fortabt!“ — Hurtigst mulig tog han tilbage til Plymouth. Men det var da en anden Judson, der vendte tilbage til Byen end den, der kort i Forvejen havde forladt den.

Han havde nu set noget af Fortabelsens Afgrundsdyb i sit eget Hjerte. Han var bleven en fattig Synder; og det skreg i hans Hjerte: „Herre, hvad vil Du, at jeg skal gøre?“ Men da varede det heller ikke længe, inden han fik Jesus at se som Synderes Frelser og helt overgav sig til ham.

Nu vilde han være Præst og begyndte derfor at studere ved den teologiske Skole i Andover.

Men Herren havde andre Tanker med ham. Han viste ham en Verden i Nød: den store Hedningeverden uden Gud og uden Haab, men hvor-

fra der lyder et Skrig efter den levende Gud. Og han ikke blot lod ham se Nøden, han lod ham ogsaa høre Kaldet fra Herren om at komme denne Nød til Hjælp.

Der faldt ham nemlig i Hænde en Bog, som Herren har brugt til at vække Missionskaldet i flere af hans Helliges Hjerter, nemlig Dr. Buchanans „Stjernen i Øster“. Igennem denne udmærkede Bog lød nu til Judson Kaldet om at følge Rytteren paa den hvide Hest paa hans Sejrstog gennem Verden. Og han blev end mere bestyrket deri ved at træde i nærmere Forbindelse med nogle unge Studenter, i hvis Hjerter Herren ogsaa havde tændt Missionsilden, og som regelmæssig samledes til Bøn for Herrens store Sag.

Sjælen i denne lille Studenterkreds var den udmærkede Samuel John Mills. Som Samuel var han alt fra Moders Liv bleven helliget Herren. 19 Aar gammel gav han Gud sit Hjerte, og nu mindedes han de herlige Missionær-Skikkelser, hans fromme Moder ofte havde tegnet for hans undrende Barneøje. Han fik snart Lyst til at gaa i deres Fodspor, og han brændte efter at faa sine Venner med i dette Følge.

En Sommerdag 1806 søgte han sammen med 3 af Vennerne under et frygteligt Tordenvejr Ly under en Høstak. Medens de sad dér, vidnede Mills om Herrens hellige Krav. Og medens Uvejret rasede udenfor, tændte det i disse unge Studenters Hjerter. Herrens Krav om at gaa ud i al Verden for at gøre Folkeslagene til Disciple kom dem i denne Stund saa personligt nær, som aldrig før, og blev dem saa al-

vorligt, at de ikke blot selv viede sig til „i deres egen Person at virkeliggøre en Mission blandt Hedningerne“, men ogsaa herefter vidnede saaledes for andre om Herrens Krav, at der vaktes en glødende Missionskærlighed rundt om blandt Studenterne ved flere af Nordamerikas Højskoler. Den første amerikanske „Frivillig-Bevægelse blandt Studenterne“ har man kaldt denne Bevægelse.

Den 24. Juni 1810 rettede Judson sammen med Mills, Newell og Nott — alle Studenter fra Andover — en Henvendelse til de til Konference i Bradford forsamlede kongregationalistiske Præster, hvori de erklærede, at de havde besluttet at vie hele deres Liv til Hedningemissionen, og forespurgte, om de kunde vente at blive understøttede af et Missionsselskab i Amerika, eller om de skulde henvende sig til et evropæisk Selskab.

Denne Henvendelse blev vel modtaget, og Præsterne svarede: „Gaa i Herrens Navn, og vi ville hjælpe eder!“

Paa en Indvending af en Senator om, at et Missionsselskab som foreslaaet var bestemt til at udføre Religion, og heraf havde man ikke noget tilovers, blev der rigtigt svaret: „Religion er en Artikel, som det har sig saaledes med, at jo mere der udføres, des mere har vi igen.“ Henvendelsen resulterede i, at det første amerikanske Missionsselskab blev dannet, det nuværende „American Board of Commissioners for Foreign Missions“ (A. B.). Det gik imidlertid smaat med Indsamlingen af Penge til Missionsselskabet, og da man ikke mente at turde paatage

sig at udsende flere Missionærer paa en Gang, rejste Judson til London for at forsøge at faa et Samarbejde i Stand med Londoner-Missionsselskabet.

Efter en æventyrlig Rejse — det var jo under Napoleonskrigene, og Skibet, han sejlede med, blev opbragt af en fransk Krydser, og Judson og hans Rejsefæller kastede i et Fangehul i Bayonne, men atter hjulpne paa fri Fod ved en Landsmands Indflydelse — ankom han lykkelig og vel til London. Her blev han godt modtaget, og Londoner-Missionsselskabet lovede at ville udsende ham og hans tre Venner. Da dette ved Judsons Hjemkomst kom til de amerikanske Missionsvenners Kundskab, tog man sig imidlertid sammen og fattede nyt Mod, og „American Board“ bestemte sig nu (i September 1811) til selv at antage som dets første Missionærer Adoniram Judson, Samuel Nott, Samuel Newell, Rice og Hall, og man besluttede, at de skulde gaa enten til „Birma eller til Prinsen af Wales' Ø eller hvor der ellers maatte aabne sig en Dør“.

Samuel Mills, der jo var den, Gud særlig havde brugt til at vække Missionskærligheden i Amerika, blev derimod aldrig selv Hedningemissionær, men var, saa længe han levede, Drivhjulet i Arbejdet hjemme. Han døde 1818 i Vest-Afrika, hvortil han var sendt for at finde en Plads, der egnede sig til Anlæggelse af en Negerkoloni.

Under den betydningsfulde Konference i Bradford 1810 havde Judson været Gæst hos Præsten Hasseltine. Denne havde en Datter — da 21 Aar gammel, skøn af Udseende, from og gennemdannet og med

en inderlig Længsel efter at maatte faa Lov til at tjene Herren blandt Hedningerne. I 17-aars Alderen blev Ann Hasseltine vakt, og efter en alvorlig Sjælekamp fandt hun Hvile i Troen paa Jesu fuldbragte Værk og fyldtes med den Guds Fred, som overgaar al Forstand, en Fred, som aldrig senere forlod hende, selv ikke under de svære Trængselstider, hun senere oplevede.

Kort efter sin Omvendelse fik hun en Levnetsskildring af Indianer-Missionæren David Brainerd at læse, og den vakte i hendes Hjerte Trangen til og Længslen efter at maatte blive en Velsignelse blandt dem, som sidde i Mørke og Dødens Skygge ude i Hedningeland.

Da hun og Judson mødtes, bøjede Gud deres Hjerter mod hinanden, og de gav hinanden deres Tro.

Det vakte stor Opmærksomhed, da Ann Hasseltine lod sig fæste som Judsons Brud, thi aldrig var det hørt før, at en Kvinde havde forladt Slægt og Venner og Fædreland for at vie sit Liv til Hedningernes Frelse, og hendes nærmeste søgte da ogsaa at afholde hende fra dette æventyrlige Skridt; men hun forblev saavel sin jordiske som sin himmelske Brudgom tro.

I Februar 1812 blev de viede, og Dagen efter afsejlede de til Indien.

Sejladsen varede 4 Maaneder, og under denne gennemgik Judson en underlig aandelig Krise. Han kom nemlig i stærk Tvivl om Barnedaabens Gyldighed, hvad der førte til, at han gik over til Baptismen, og at baade han, hans Hustru og Rice, da de kom i

Forbindelse med William Carey og de andre Baptister i Serampûre, lod sig omdøbe. Dette synes vel os danske Kristne, som Gud har givet et klart og velsignet Syn paa Daab og Nadver, noget underligt og pinagtigt. Men vi maa ikke glemme, at Judson og Venner kom fra en Kirke (den reformerte), hvor man overhovedet ikke har megen Forstaaelse for Sakramenternes Betydning.

I Maj 1812 ankom de til den danske Koloni Serampûre, 3 Mil nord for Kalkutta, og bleve vel modtagne af William Carey og de andre Missionærer, som under Beskyttelse af Dannebrog herfra drev Hedningemission. Careys første Indtryk af de fremmede var ikke ubetinget godt. Han skriver saaledes hjem om dem: „Jeg har ikke megen Tro til Amerikanerne; de ere for forvendte til at leve blandt de Vilde.“

Faa Dage efter deres Ankomst befalede imidlertid den engelske Regering i Kalkutta dem uopholdelig at rejse tilbage til Amerika. Missionærerne bestemte sig derfor til at forlade det engelske Indien og gaa til Rangûn i Birma, hvor de engelske Baptister fra Serampûre drev Mission, bl. a. ved W. Careys Søn, Felix, som Lægemissionær.

Ved deres Overgang til Baptismen løstes Forbindelsen naturligt med „American Board“, og Rice rejste derfor straks tilbage til Amerika for at træde i nærmere Forbindelse med de amerikanske Baptister.

Frugten af dette Besøg blev, at Baptisterne 1814 stiftede deres eget Missionsselskab, der betragtede det

som en af dets Opgaver at understøtte den af Judson grundede Mission i Birma.

De andre Missionærer derimod toge til Isle de France (Mauritius), hvortil Regeringen havde givet dem Tilladelse at rejse. Herfra droge de saa videre dere til Madras, hvorfra Judson og Hustru saa snart der gaves Skibslejlighed, rejste til Birma.

Judson i Birma.

„Birmanernes Fædreland er den vestligste af de store Floddale, som strækker sig gennem Bagindien fra Nord til Syd. Den gennemstrømmes af Iravadi, hvis øvre Løb gennem det vilde Alpeland, der danner Grænsen mellem Bagindien og Kina, er stridt og usejlbart, men som længere mod Syd flyder gennem en bred og overordentlig frugtbar Dal, i hvis hede, tropiske Klima Plantevæksten trives ypperligt. Tætte Skove af Teaktræer, Ege, Bambusrør og Figentræer dække Bjergskraaningerne, medens Floddalen og de lave Strækninger ved Iravadis Delta ere tagne under Ploven. Bjergene gemme store Metalrigdomme. Det er et paa mange Maader begunstiget Land, som Birmanerne bebo; intet Under, at de hænge ved det med Kærlighed“*). — Birmanerne vare iøvrigt Buddhi-

*) Bahnsons Etnografi.

ster, og Landet var fuldt af buddhistiske Templer og Klostre, og overalt mødte man Munke og Præster. „Barbariske Sæder, Mord og Rov — for ikke at tale om Flerkoneri — fyldte Landet, hvis Indbyggere dog ansaa sig for at staa over alle andre Folkeslag.“

Den første evangeliske ,Mission i Birma udgik som nævnt fra de engelske Baptister i Sirampûre, idet Felix Carey tilligemed to andre Missionærer i Aaret 1807 blev sendte til Rangûn. Der var mange Vanskeligheder. Og Carey var ikke nogen god Missionær, men vandt dog paa Grund af sine medicinske Kundskaber Vicekongen af Rangûns Gunst, og i 1813 kaldtes han endog til Kongens Hof i Hovedstaden Ava.

Det var under hans Ophold her, at Judson og Hustru ankom til Rangûn. De andre Missionærer var da paa Grund af Sygdom rejst til Forindien, saa da de den 15. Juli 1813 satte Foden paa Birmas Grund, stod de fuldstændig ene i et hedensk Land, hvis Sprog de slet ikke forstod. Fru Judson var syg og maatte bæres til Missionsstationen. Denne laa noget udenfor Byen, nær det Sted, hvor de døde blev brændte, og hvor Henrettelserne fandt Sted, og var udsat for Overfald af Røvere og Besøg af vilde Dyr. Saa snart det var muligt, flyttede Judson derfor ind i Byen, og de søgte nu paa bedste Maade at sætte sig grundigt ind i de nye Forhold, de skulde leve under. Først og fremmest maatte de lære Sproget, hvilket var meget svært, da der hverken fandtes Ordbog eller Sproglære, og deres Lærer ikke kunde Engelsk. Felix Carey, der havde den store Sorg at

miste sin Hustru og Børn ved et Ulykkestilfælde paa Iravadi-Floden, opgav tilmed helt Missionsgerningen og forlod Landet, saa Judson og hans Hustru stod ganske ene uden Spor af menneskelig Støtte. Men Herren hjalp dem igennem de svære Begyndelsestider.

Da Judson nogenlunde var bleven Sproget mægtigt, begyndte han saa smaat at forkynde Evangeliet.

Men Birmanerne var et haardhjærtet Folk, og i mange Aar saa Judson ingen Frugt af sit Arbejde. „Eders Religion,“ — plejede de at sige — „er god nok for eder, vores for os; I ville blive belønnede for eders gode Gerninger paa eders Maade, og vi paa vor Maade“.

I Hjemmet, hvor man længtes efter at høre om store Ting fra Missionsmarken, begyndte man at anse hans Arbejde for haabløst; men Judson selv tvivlede ikke paa, at Frugten jo nok skulde vise sig i Herrens Time. „Spørger nogen mig om mit Arbejdes Fremgang, da huske han paa Tahiti, hvor Missionærerne arbejdede i næsten 20 Aar uden at se nogen Frugt, saa at blot det at nævne Tahitis Navn er bleven anset for en Fornærmelse for Missionsvenner. Men nu begynder man at høste Velsignelsen der. — Spørger nogen, hvad Udsigt jeg har til endelig Sejr, saa svarer jeg: Netop lige saa megen, som Gud er almægtig og trofast, saa han holder, hvad han har lovet. Den, som ikke har nok heri, faar dog lade mig blive og forsøge derpaa. Leve vi i 20—30 Aar endnu, skal man da høre nærmere fra os“.

Den første svage Lysning af den nye Dag, som det var Judsons sikre Haab nok skulde bryde frem

over Birma, mærkedes i 1817, da en fornem Mand kom til ham og spurgte ham: „Hvor lang Tid vil det vel tage mig at lære Jesu Religion?“ — Judson jublede.

Snart efter begyndte der saa smaat at komme Spørgsmaal frem fra flere af de Mænd, Judson samlede, og Fru Judson kunde hver Søndag samle en lille fast Kreds af Kvinder om sig. Hun skrev hjem om disse: „Jeg har i Reglen 15—20. De ere opmærksomme, medens jeg læser for dem af den hellige Skrift og forsøger paa at undervise dem om Gud.“ Men megen Alvor var der ikke i disse Naturbørn, og hun maa føje til: „Jeg har flere Gange haft Haab og Forventning paa Grund af den tilsyneladende Alvor hos adskillige af Kvinderne, ligesom Judson har haft det med Hensyn til adskillige af Mændene, men det var kun som Morgenskyen og den aarle Dug, der hastig forsvinder“.

Samtidig med, at Judson arbejdede med Ordets Forkyndelse, oversatte han Dele af den hellige Skrift paa Birmansk, og udarbejdede Traktater, en Katekismus samt forskellige Lærebøger i det birmanske Sprog. Endvidere studerede han ivrigt det hellige Pali-Sprog.

Der kom dog atter og atter Forstyrrelser i Judsons og hans Hustrus ihærdige Arbejde, idet det usunde Klima nedbrød deres Helbred og stadig tvang dem til at foretage Rejser over til Indien, snart til Kalkutta, snart til Madras. De havde ogsaa den Sorg at miste deres første Barn.

I Aaret 1817 foretog Judson en Rejse til Land-

skabet Tschittagong for om muligt at vinde en derboende birmansktalende, indfødt Kristen som Medhjælper i Gerningen. Skibet, han rejste med, blev imidlertid af Stormen ført til Madras, han fik Feber, og i 9 lange Maaneder hørte hans Hustru intet til ham.

En amerikansk Medarbejder, Missionær Hough, som kort i Forvejen var kommen til Rangûn, medbringende en Bogtrykkerpresse, rejste bort, og Fru Judson maatte ene fortsætte Missionsarbejdet under meget vanskelige Forhold. En Kolera-Epidemi brød ud, og Rygterne om, at en Krig mellem England og Birma var i Anmarsch, bragte Angst og Bæven ogsaa ind i Missionærboligen. Under alt dette havde Fru Judson et lille Barn at passe.

Endelig kom Judson tilbage og tog fat med fornyede Kræfter. En „Zajat“ (et Forsamlingshus) blev opført, og endelig — den 27. Juni 1819 — oprandt den glædelige Dag, da den første Daab kunde finde Sted. Det var en ung Mand ved Navn Mung Nau, der begærede Daaben. Han var klar over, hvad der stod paa Spil ved at foretage dette Skridt; at det kunde koste ham Livet; men han vilde være sin Frelser bekendt og forlangte derfor udtrykkeligt, at Daaben skulde finde Sted ved højlys Dag. Han blev Judson en god og frofast Medarbejder. Kort efter begærede to Lærde Daaben: Mung Byay og Mung Thalak.

Men da blev Vicekongen i Rangûn, der hidtil — tilligemed sin Hustru — havde stillet sig meget velvillig overfor Judsons, ængstelig og begyndte at vise

et fjendtligt Sindelag overfor dem, hvilket havde til Følge, at mange trak sig tilbage fra dem. Saa besluttede Judson at drage op til Kongen i Ava for at søge hans Beskyttelse og søge at opnaa hans Tilladelse til frit at forkynde Evangeliet.

Sammen med en ny Medarbejder, Colman, begav han sig i December 1819, forsynet med Pas fra Vicekongen, paa Vej til Hovedstaden. Efter en farefuld Baadfart naaede de endelig efter 4 Ugers Forløb Byen, der straalede dem i Møde med sine pragtfulde Pagoder og Kongepalæets gyldne Kupler.

Allerede Dagen efter Ankomsten blev de af en Statsminister ført gennem pragtfulde Haller og Søjlegange til „det gyldne Hoveds gyldne Fødder".

Samtidig med Bønskriftet overrakte de Kongen som Gave en pragtfuldt udstyret Bibel paa det birmanske Sprog samt en kort Fremstilling af Kristi Lære; men Bønskriftet blev afslaaet og Gaven tilbageleveret. Da Kongen havde læst et Par Linier i sidstnævnte lille Bog, kastede han den haanligt for Judsons Fødder, idet han sagde: „Med Hensyn til eders Andragende giver Hans Majestæt ingen Befaling, med Hensyn til eders hellige Bøger har hans Majestæt ingen Brug for dem; tag dem bort!"

Det var med Sorg i Hjertet, Missionærerne vendte tilbage til Rangûn, og det stod nu saaledes for dem, at de maatte opgive Missionen i Birma og prøve paa at tage et Arbejde op i det engelske Gebet Tschittagong, hvor de under mere betryggende Forhold kunde arbejde blandt de derboende Birmaner.

Men da de meddelte deres tre birmanske Kristne

denne Beslutning, bad disse dem indtrængende om at blive. En af dem sagde: „Vil I forlade os? Trods alle de Farer, vi er omgivne af, vil *vi* aldrig glemme, at Værket hverken er vort eller eders, men Guds. Naar han skaber Lys, hvem vil hindre det? Intet kan stille sig i Vejen for ham.“

Da det tilmed var kendeligt, at Hørelysten var større nu end tidligere, fattede Missionærerne nyt Haab, og Judson bestemte sig til at blive, medens Colman skulde rejse til Tschittagong for dér at grunde en Station, der, hvis Tilstandene forværredes i Birma, kunde benyttes som Tilflugtssted for Missionærerne. Paa Grund af Colmans pludselige Død kom denne Plan imidlertid ikke til Udførelse.

Men i Rangûn lagdes der stadig nogle til Menigheden, som lod sig frelse.

Det 10de Medlem, der blev optaget i Menigheden, var den 51aarige Mah-men-lay. Hun var den første Kvinde, der blev døbt. Efter sin Daab sagde hun: „Jeg har nu svoret min Gud og Frelser min Tro, og der bliver intet andet for mig at gøre end at betro mig med Liv og Sjæl til den Herre Kristus i den sikre Forvisning, at han aldrig vil forlade mig.“

Fru Judson var imidlertid stadig syg, og i Sommeren 1821 maatte hun endelig bestemme sig til at tage en Tur til Amerika; men Judson forblev paa sin Post og havde ved Aarets Udgang den Glæde at kunne modtage som Medarbejdere Lægen Dr. Price og Hustru.

Kort efter vendte ogsaa Houghs tilbage fra Serampûre for at støtte Judson i Gerningen.

Da det rygtedes i Ava, at der var kommen en hvid Læge til Rangûn, kaldte Kongen Dr. Price til sig. Judson fulgte med Doktoren og blev denne Gang bedre modtaget end sidst. — I Begyndelsen af Aaret 1823 vendte han tilbage til Rangûn for at fuldende Oversættelsen af det nye Testamente. Hans Hustru kom ogsaa tilbage fra Amerika, sund og glad, og ved Aarets Slutning rejste de begge til Ava, hvor Judson nu haabede at kunne faa Lov til frit at forkynde Evangeliet. Alt saa lysere ud end nogen Sinde før; men *da* — i Foraaret 1824 — kom Efterretningen om, at der var udbrudt Krig mellem Birma og den engelske Regering i Indien, og snart stormede frygtelige Trængsler ind over dem.

Inden vi afslutter dette Stykke og gaar over til næste Afsnit, kan det sikkert være paa sin Plads at sige lidt om Judsons egen Person og Karakter.

Lille af Vækst med et rundt, noget barnligt Ansigt, med mørkt Haar og mørke Øjne og med en henrivende Stemme — saaledes beskrives hans Ydre. Det var nærmest hans kleine Udseende, der fik William Carey til at tvivle om, at han duede til Missionsgerningen med alle dens Strabadser og Lidelser. Men i det lille Legeme boede der en stærk Aand. Glimrende Evner havde han, hvad det intellektuelle angik. Det kom ham svært til Gode i de Aar, han studerede Birmansk og Pali. Den brændende Ærgerrighed, han oprindelig besad, blev nu efter hans Omvendelse og i Guds Aands Skole til den stærkeste Iver efter at faa det mest mulige ud af den store Gerning, Herren havde betroet ham. — Han havde en

ubøjelig Vilje, der hjalp ham til at holde ud i de sværeste Lidelser. Han var tilmed en Mand af Tro, og han forstod at bruge Bønnens vældige Magt. Som én har skrevet: Han bad ikke som var det af Pligt; just heller ikke som var det af Fornøjelse. Nej, han bad for at kunne modtage. Og det var hans Sædvane at bede saa længe, indtil han havde faaet en indre Forvisning om, at han var bønhørt.

Man forstaar, at Gud kunde bruge en saadan Mand til store Ting.

Gennem fortsat Kamp til Sejr.

I Maj Maaned 1824 ankrede den engelske Flaade op udenfor Rangûn, hvilket havde til Følge, at Vicekongen befalede, at „alle, som bar Hat“, d. v. s. alle Kristne og Evropæere, skulde fængsles og dræbes. Missionær Hough og en ny Medarbejder, Wade, blev straks fængslede, og der blev givet Ordre til, at de, saa snart det første Skud faldt, skulde dræbes. Skuddet faldt, men Vagten flyede, og da de engelske Tropper var bleven landsatte, var Flugten almindelig over hele Linien. De fængslede Missionærer blev løsladte. Til deres store Glæde fandt de deres Hustruer i god Behold, og de lovpriste Herren.

Da Meddelelsen om de engelske Troppers Landsætning i Rangûn kom til Ava, blev de derværende

engelsktalende ængstelige, medens derimod Birmanerne, der kun havde ringe Tanker om Fjendens Magt, vare selvsikre og forud bestemte, hvor mange hvide Slaver de vilde have.

At Rangûn var i Fjendevold, det maatte være en Følge af et eller andet Forræderi, mente de, og de sendte trøstigt deres Hær mod Englænderne.

Kongen havde udstedt en Proklamation, hvori det hed: „Englænderne bebor en fjern, lille Ø. De har ingen Ret til at komme paa deres Skibe, afsætte Konger og tage Lande i Besiddelse. Hidtil har de underkastet sig de i Kaster adsplittede Hinduer, som er smaa Folk uden Mod. Faar vi Buddhister en Gang Lejlighed til at vise vor Tapperhed overfor dem, saa vil vi give Hindostans Beboere et Eksempel og jage de hvide Barbarer til deres fjerne smaa Øer."

Han lod smede en Guldlænke, hvori den engelske Generalguvernør skulde lægges, naar han i Triumf førtes ind i Ava. Paa Forhaand sikrede han sig Judsons og Dr. Prices Personer, kastede dem i „Dødsfængslet" og belagde hver af dem med 3 Par Jernlænker.

Da Judson var bleven arresteret og slæbt bort, skyndte Fru Judson sig at tilintetgøre alle Breve, Dagbøger og Papirer, der fandtes i Huset. Hun kom i Forhør, men fik dog Lov til at blive boende paa Missionsstationen under militær Bevogtning. Hun fik imidlertid Vagten venlig stemt, kom i Forbindelse med Guvernøren og fik hos denne udvirket Tilladelse til at færdes frit omkring.

Og nu kom der nogle Maaneder, hvor denne

svage Kvinde i Sandhed viste sig som en stor Heltinde. Skønt hun ansaa det for mest sandsynligt, at Judson vilde komme til at lide en voldsom Død, og skønt hun for sit eget Vedkommende var forberedt paa at blive gjort til Slave og faa Lov til at „hensmægte i et eller andet følelsesløst Uhyres Hænder for en kort, men elendig Tid,“ saa trodsede hun dog alle Farer og gik fra den ene til den anden af de mest indflydelsesrige Mænd for at søge at opnaa Lettelser i de fangne Missionærers Kaar. Ogsaa Dronningen besøgte hun. Og noget opnaaede hun da. Hun fik saaledes Lov til daglig at forsyne Missionærerne med Mad, og ofte fik hun Lov til at komme til Fængselsdøren og der tale nogle Ord med sin Mand. Det var kun faa Ord, hun kunde veksle med ham, naar hun saaledes — ved Aftentid i birmansk Dragt mødte ved Fængselsdøren; men Kærlighed gør opfindsom; hvad hun ikke kunde faa Lejlighed til at sige ham, det skrev hun paa Sedler, som hun stak i Tuden paa Kaffekanden eller indbagte i Maden, der daglig blev bragt ham.

Engang saa Judson ikke sin Hustru i 20 Dage; men da hun atter igen mødte ved Fængslets Dør, kunde hun præsentere ham en lille Datter. Det bragte Solskin indenfor Fængslets Mure; men Fru Judson var meget svag, og havde jo nu tilmed faaet sit Arbejde forøget.

Da den engelske Hær, efter at Missionærerne havde været fængslede i 7 Maaneder, nærmede sig Ava, blev det endnu trangere Kaar for dem og de andre fangne Englændere. De blev nu belagt med

5 Par Lænker og alle kastede i et fælles Fangehul sammen med birmanske Røvere. I en Maaned saa Fru Judson ikke sin Mand; men da Judson blev meget syg af Feber, fik han et lille usselt Hul for sig selv, og her kunde Fru Judson atter besøge ham.

Da hændte det en Morgen, at Fangerne, som alle var syge, blev purrede ud og med bart Hoved og bare Fødder i en glødende Solhede førte til Amarapura, 2 Mil fra Ava. Da Fru Judson hørte dette, begav hun sig straks paa Vandring til Amarapura med sit lille Barn, en indisk Kok samt to smaa birmanske Pigebørn, som var traadt i hendes Tjeneste. Hun fandt sin Mand og Price lænkede sammen samt de andre Fanger i en faldefærdig Bygning uden Tag. Denne Bygning skulde have været antændt, og Fangerne indebrændte, og paa denne Maade bragt som et Offer for at vende Krigslykken. Men her — som altid — kendtes det, at selv den mægtigste Fjende og argeste Modstander har aldeles ingen Magt over Herrens Hellige, naar den ikke er given ham herovenfra. Den Officer, som skulde have udført Skændselsgerningen, døde brat, og Planen blev forglemt.

Fru Judson fik Lov til at bo i en af Fangevogternes Huse. Huset bestod af to Rum; „det ene“, skriver hun, „beboede Familien, det andet, som var halvt fyldt af Korn, blev tilbudt mig; i dette snævre, skidne Rum tilbragte jeg de næste seks Elendighedens Maaneder.“

Medens hun opholdt sig her, fik en af de smaa birmanske Piger Kopper. Fru Judson blev ængstelig for sit lille Barn og vaccinerede det selv med en

gammel Stoppenaal. Barnet fik Sygdommen i en mild Grad og kom let over den; derimod tæredes det mere og mere hen af Mangel paa Næring. Fru Judson fik selv Feber og kunde ikke rejse sig fra sit Leje. Men Herren var hos hende med sin Trøst, og midt under alle hendes Trængsler gav han hende Forvisningen om, at hendes Mand skulde blive bevaret og givet hende tilbage. Hun vidner selv: „Om nogen Sinde, saa følte jeg i denne store Nød Bønnens Værd og Virkning. Jeg kunde ikke forlade mit Leje og ikke gøre noget for min Mand. Jeg kunde kun paakalde den mægtige Herre, som har sagt: Kald paa mig paa Nødens Dag! Saa vil jeg udfri dig, og du skal prise mig! — og som i denne Tid lod mig føle, hvor herligt han udførte sin Forjættelse, saa jeg var ganske rolig og sikker paa, at mine Bønner havde fundet Bønhørelse.“

Midt under sine Trængsler og Lidelser — endnu inden hun saa sine Bønner opfyldte — erfarede hun for sit Vedkommende Sandheden af Davids Ord Salm. 138, 7: Om jeg vandrer midt i Trængsel, holder du mig i Live; mod mine Fjenders Vrede udrækker du din Haand, og du frelser mig ved din højre Haand.“

Snart skulde Herren dog fuldføre sin Gerning (Salm. 138, 8a) for de to saa haardt betrængte og saa længe adskilte Ægtefæller.

Krigen var stadig gaaet Birmas Konge imod; han havde omsider tabt Troen paa sin egen og sin Hærs Storhed og saa sig endelig nødsaget til at underhandle om Fred. Og nu vidste han ikke bedre end at sende Bud efter Judson og Price for at benytte dem som

Mellemmænd. De blev udnævnt til Gesandter med udstrakt Fuldmagt og sendte til den engelske Lejr, og ved deres Hjælp kom Freden ogsaa i Stand. Da Judson, efter at være vendt tilbage fra den engelske Lejr, kom til Huset, hvor hans Hustru boede, sad en af de birmanske Piger i Døren med hans lille, Barn, der var saa bedækket af Snavs, at han ikke kunde genkende det, og inde i Huset laa hans Hustru paa tvers af Lejet med afklippet Haar, i Vildelse og med meget stærk Feber. Det gode Budskab, han havde at bringe hende, virkede imidlertid som kraftig Medicin, hun kom til sig selv og kom saa nogenlunde til Kræfter.

Paa den engelske Overgeneral, Sir Archibald Campbells Forlangende fik de begge — efter at de nu i 22 Maaneder havde gennemgaaet saa mange og store Trængsler — Lov til at rejse til den engelske Lejr, hvor der blev gjort stor Ære af dem, og hvor de fik en god Pleje. Da Fredsslutningen var underskreven — Birma maatte afstaa den sydlige Kyst, Tenasserim, til England — gjorde Generalen et stort Gæstebud for de fornemme Birmanere. Da Generalen ved denne Lejlighed førte Fru Judson til Bords og hun satte sig ved hans højre Side, blev Birmanerne ikke lidet forbavsede, ja forfærdede; navnlig var der en af dem, der sad bleg som Døden og skjalv som et Espeløv. Det var en Mand, som haanligt havde afvist Fru Judson, da hun havde henvendt sig til ham for at bede om Frihed for sin Mand. Hun maatte nu berolige ham og forsikre ham om, at han intet havde at frygte. —

Englænderne anlagde en ny By — Amherst — i den erobrede Landsdel ved Havet, og hertil flyttede nu efter Fredsslutningen Missionærerne, og efterhaanden flere af de kristne fra Rangûn. Medens Judson efter et kort Ophold i Amherst atter drog til Ava, dels for at være Tolk ved nye Underhandlinger mellem Birmanerne og Englænderne, og dels for om muligt at faa Missionens Kaar i Landet forbedrede, samlede Fru Judson de Kristne om sig og begyndte en Skole.

Kort efter, at Judson var rejst, fik Fru Judson imidlertid atter Feber, og denne Gang i saa høj Grad, at hun skønnede, det gik mod Døden. Længe haabede hun, at hun skulde faa Lov til at leve, indtil hendes Mand kom tilbage; men alt som Sygdommen skred frem, forstod hun, at Herren ikke vilde det saa, og hun bøjede sig ydmygt under Herrens Vilje. En Dag sagde hun til de kristne, som besøgte hende og kærligt plejede hende: „Læreren tøver med at komme, og de nye Missionærer tøver med at komme; jeg maa dø alene og lade mit lille Barn tilbage; men da det er Guds Vilje, saa bøjer jeg mig for den. Jeg er ikke bange for Døden, men jeg er bange for, at jeg ikke skal være taalmodig under Smerterne. Sig Læreren, at Sygdommen var stærk, og at jeg ikke kunde skrive, fortæl ham om mine Lidelser og min Død, fortæl ham alt og pas Huset, til han kommer tilbage.“ Fra den Dag talte hun ikke meget. Tilsidst faldt hun hen i Dvale, laa et Par Dage med Hovedet paa sin Arm og med lukkede Øjne. Den 24. Oktober 1826 kaldte Herren sin tro Tjenerinde

hjem, bort fra Striden, hjem til Freden. Birmanerne begravede hende med stor Hæder og plantede et Træ paa hendes Grav.

Først i Februar 1827 vendte Judson tilbage til Amherst og fandt sin Hustru i Graven; og da han kort derefter mistede sit lille Barn og sin gamle Fader ovre i Amerika, blev det saare svært for ham, og der hengik lang Tid, inden han ret kunde forvinde disse smertelige Tab.

Da Fru Judson i Aarene 1821—23 var hjemme i Amerika og i England, havde hun gjort et stort og velsignet Arbejde for Missionens Sag, bl. a. skrev hun Birma-Missionens Historie. Hendes Beretning om Missionær Colman inspirerede en ung Kvinde, Sara Hall, til at skrive et Mindedigt, hvori følgende Linier forekom:

Guds Kærligheds Aand har tændt
i de helliges Hjerter sin Glød.
Se, de komme med jublende Raab:
„Vi vil did, hvor vor Broder er død,
for at arbejde og for at dø!“

Disse Linier greb en ung Student ved Navn Boardman saaledes, at han for enhver Pris maatte i Forbindelse med Forfatterinden. Han fandt hende, og de blev enige med hinanden om som Mand og Hustru at drage til Birma „for at arbejde og for at dø.“

Disse to ankom nu til Birma 17. April 1827, og Judson, der trods sin dybe Hjertesorg var lige arbejdsdygtig og lige varm for Herrens Gerning, fik travlt med at sætte dem ind i Arbejdet.

Boardman fik først Station i Molmæn, en større By paa 20,000 Indb.; men da ogsaa Judson og Wade tog Bolig i denne By, der blev gjort til Hovedstad i Britisk Birma i Stedet for det lille Amherst, blev han i April 1828 forflyttet til det sydligere beliggende Tavoj. Baade Boardman og Hustru tog her ivrigt fat paa Arbejdet; men Birmanernes Hjerter var haarde, og de led mange Skuffelser. Da banede Herren Vejen for dem til et mærkeligt Folk, Karénerne, der levede, ringeagtede, udsugede og mishandlede af Birmanerne i Bjergene omkring Tavoj, og som paa mærkelig Vis var blevet beredt til at modtage Evangeliet.

Der kommer forhaabentlig senere et særligt Skrift om dette Folk og Herrens Gerning blandt det mellem „Missions-Bibliotekets“ Skrifter; her skal kun kortelig følgende meddeles:

Karénerne troede paa Aander og Genfærd, som de bragte allehaande Ofre; og de havde mange overtroiske Forestillinger; men bag denne lavere Religion havde de underlige, dybe Længsler, rige Paradisminder, klare Sandhedsglimt, saaledes som intet andet Hedningefolk har haft.

I en Gravsang hedder det: „Længselsfuldt vansmægte vi efter Livets Træ.“

Gud, som de kaldte Yuva, „ser alle Ting“, han „er ikke fjern“, i hans Himmel er der „ikke Nat, ikke Mørke, thi Straaler fra Gud lyser dér bestandigt som Solen.“ —

„Der kommer en, som næppe har Klæder nok til at bedække sig. Følger ham! Denne er Gud.

Naar Gud kommer, vil han have den allerfattigste menneskelige Skikkelse og klæde sig i Pjalter."

De troede, at de engang havde haft „Guds Bog", skrevet paa Læder; men at Fædrene sorgløst havde ladet den gaa til Grunde. Til Straf herfor var de nu uden Bøger og uden Skriftsprog; men deres Profeter havde sagt, at de hvide fremmede havde denne Bog og i sin Tid vilde bringe den tilbage til dem. Da derfor Missionærerne med „Guds Bog" i Haanden fandt Vej til deres vanskelig tilgængelige Landsbyer, greb de med Begærlighed det gode Budskab, og i store Skarer bøjede de deres Hjerter for Herren og lod sig døbe. Og siden er Missionen blandt dette Folk stadig gaaet fremad, saa man nu kan tælle de Kristne dér i Tusindvis (se herom „Missionen i Bagindien" bl. Gudelige Smaaskrifter).

Allerede 1831, midt i sit nidkære Arbejde, døde Boardman; men hans Hustru gik troligt i hans Fodspor, trængte ind i Skovtykningerne, hvor Karénlandsbyerne laa gemte, og vadede gennem Floder og Sumpe for at fortælle om Karénernes Frelser. —

Judson, hvem den store Sorg knugede, men ogsaa lutrede, begærede mere og mere at fyldes med al Guds Fylde, og hans inderligste Bønner kunde i denne Tid af hans Liv ligesom samles i de to Verslinier: „Nærmere, Gud, til Dig!" og „Mer Hellighed giv mig —!" Han trak sig en Tid tilbage til en Hytte, han byggede sig i Udkanten af Junglekrattet, hvor han fastede og bad, ja, i 40 Dage levede

han helt inde i Skovtykningen, hvor Tigrene havde deres Gang, alene med sin Gud.

Men derefter vendte han tilbage, styrket i Gud, og tog fat paa Arbejdet med friske Kræfter.

En Tid prøvede han paa at tage et Arbejde op i Prome, midt imellem Rangûn og Ava; men det syntes ikke, at Arbejdet vilde lykkes her — Herrens Time var ikke endnu kommen for denne By og denne Egn. Da han modtog Budskabet om Boardmans Død, flyttede han derfor atter tilbage til Molmæn, hvor der allerede i Aaret 1831 fandtes 217 døbte. Men ikke blot dèr — han var med i Arbejdet alle Vegne. Saaledes ogsaa i Arbejdet blandt Karénerne. Han trængte selv op i deres Landsbyer i Bjergskovene, hvor han prædikede Ordet, og han fik Lov til at døbe store Skarer af dem. — Desuden var han stærkt optaget af skriftlige Arbejder. I Foraaret 1834 kunde han med det sidste Blad af den oversatte Bibel i Haanden paa sine Knæ takke Herren, fordi han havde forundt ham at fuldende dette vigtige Værk.

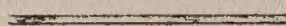
Samme Foraar ægtede han Boardmans Enke. Efter 11 Aars lykkeligt Ægteskab bestemte de sig til at besøge Hjemlandet; men Fru Judson døde paa Rejsen derover ved St. Helena 1. September 1845.

Judson blev hædret overalt i sit Fædreland, og hans ni Maaneders Ophold hjemme gav Interessen for og Kærligheden til Missionen et godt Stød fremad. Tusinder af Hjem ønskede at huse ham. Bladene, baade de religiøse og rent verdslige, bragte lange Artikler om ham og omtalte ham med Beundring.

Og ved Møder hørte man ham med Glæde; kun var man noget misfornøjet over, at han fortalte saa lidt om sig selv og sine Oplevelser. Han længtes imidlertid efter Birma og vendte snart tilbage til den store Gerning dèr. Men hans Livsdag hældede.

I November 1849 blev han meget syg; for at komme til Kræfter bestemte han sig til at foretage en længere Sørejse. Men paa denne døde han den 12. April 1850, og hans afsjælede Legeme blev sænket i Havets Dyb.

Da han døde, talte man 7000 Kristne blandt Birmanerne og Karénerne; og flere Hundrede var i Troen paa den korsfæstede men genopstandne og himmelfarne Frelser gaaede forud hjem for at modtage Adoniram Judson i de evige Boliger.

Kilder, der ere benyttede:

Burchhardt's kleine Missionsbibliothek.
Adoniram Judson — se Biblad til Allg. Missions-Zeitschrift 1906.
Harlan Beach: Knights of the Labarum.
Ussing: Evangeliets Sejrsgang.

Missions-Biblioteket.

Redigeret af

Eilert Morthensen,

cand. theol., Sekretær for K. F. U. M.s Missionskomité.

Udgivet af

Udvalget for Børnegudstjenesten.

Udkommer med 5 Hefter aarlig. **Prisen** for en Aargang, der vil udgøre ca. 10 Ark, **er for Subskribenter kun 1 Kr.,** men for Købere af de enkelte Hefter ca. 1 Kr. 25 Øre.

Tredie Aargang vil indeholde:

R. Morrison, den første evangeliske Missionær i Kina (ved Eilert Morthensen).

Adoniram Judson fra Bagindien (ved Johannes Ejersted).

James Chalmers paa Ny Guinea (ved Pastor C. Hansen, Hellerup).

H. P. Børresen (ved V. Krohn).

Missions-Biblioteket er særlig beregnet paa at give Arbejderne ved Børnegudstjenesten en Haandsrækning til at faa en kortfattet og nøjagtig Besked angaaende de mest bekendte Hedningemissionærer og Missionsmarker. — Det vilde aabenbart være heldigt, om Smaatræk fra Herrens Gerning ude blandt Hedningerne kunde træde i Stedet for en Del af de Fortællinger, der bruges ved Børnegudstjenesten, som ofte er helt opdigtede og af meget tvivlsom Værdi.

(Pastor Bjarnesen i Missions Tidende).

Med Glæde maa man hilse ethvert Forsøg paa at bringe Hedningemissionen nær til Børnene; det vil bære velsignet Frugt. Missions-Biblioteket henvender sig særlig til Arbejderne i Børnegudstjenesten og vil række disse en hjælpende Haand ved korte Skildringer fra Hedningemissionen.

(Dansk Missionsblad).

Det er iøvrigt naturligvis ikke blot Søndagsskolelærere, men ogsaa andre, der har med Børnenes religiøse Opdragelse at gøre, ja alle, der gerne vil have Kendskab til Missionens store Skikkelser og Resultater, der vil kunne have Gavn af den nemme og billige Adgang dertil, som »Missions-Biblioteket« byder.

Subskription, der er bindende for eet Aar, kan tegnes i alle Boglader, hos Missionens Udsendinge, hos Postvæsenet og hos undertegnede Hovedkommissionær.

Thor Pontoppidan,

»Siloam«, Grundtvigsvej 37, Kbhvn. V.